

Název a adresa školy:

Kraj:

Jméno a příjmení:

Třída: Datum:

Práce s atlasem

- 1) Zatím nejhlubším změřeným místem na Zemi je Mariánský příkop. Určete přibližně jeho zeměpisnou šířku a délku.

Zeměpisná šířka:

Zeměpisná délka:

4 b.

- 2) Připomeňte si definici moře z předchozího subtestu a seřadte moře od tohoto, které je z nabízených nejvíce a které nejméně uzavřené.

„Moře je část oceánu různým způsobem obklopená souší, která se od otevřeného oceánu liší specifickými vlastnostmi způsobenými podmínkami na blízké souši nebo omezenou souvislostí s oceánem.“

Arafurské moře - Rudé moře – Arabské moře - Žluté moře - Azovské moře

Nejvíce uzavřené

Nejméně uzavřené

.....

2 b.

- 3) V předchozím subtestu jsme se tě ptali na názvy typů ústí řek do moře. Prozradíme ti správné řešení:

1. ÚSTÍ VE FJORDU:

Řeka tekoucí širokým ledovcem vyhloubeným údolím vtéká do úzkého a protáhlého mořského zálivu, který údolí řek zaplavuje.

2. ÚSTÍ V DELTĚ

Řeka na soutoku ukládá své sedimenty v typickém kuželovitém tvaru, který se směrem k moři rozšiřuje. Množství sedimentů způsobuje, že pevnina a tedy i ústí řeky postupuje do moře.

3. NÁLEVKOVITÉ (ESTUÁROVITÉ) ÚSTÍ

Mořská hladina se zvedá rychleji, než řeka postupuje svými sedimenty do moře. Hladina moře (zejména při přílivu) proniká hluboko proti směru říčního proudu; ústí řeky je zaplavováno mořskou vodou.

Nyní přiřaď k následujícím řekám typ jejich ústí. Každá z nabízených řek má ústí přiřaditelné k některému z uvedených typů, takže některé typy jsou zastoupeny vícekrát. Řešení zapiš do tabulky.

- a) *Paraná*
- b) *Tuloma*
- c) *Mississippi*
- d) *Tocantins*
- e) *Mekong*

1	
FJORD	
2	
DELTA	
3	
NÁLEVKVA	

5 b.

4) V předchozím subtestu jsi na fotografiích rozlišoval:

- 1. *korálový ostrov*
- 2. *sopečný ostrov*
- 3. *kontinentální ostrov (geologicky náleží k přilehlé pevnině).*

Nyní přiřaď následující ostrovy nebo souostroví k těmto typům. Řešení zapiš do tabulky.

- a) Madagaskar
- b) Maledivy
- c) Tenerife
- d) Havajské ostrovy
- e) Ostrovy Nan-ša (Spratlyho ostrovy)
- f) Cejlon

1	
Korálový ostrov	
2	
Sopečný ostrov	
3	
Kontinentální ostrov	

6 b.

- 5) Kryštof Kolumbus přistál 12. října 1492 pravděpodobně na ostrově San Salvador (Watling). Doplňte do tabulky informace o prostředí, ve kterém přistál.

Dnešní název souostroví, ve kterém ostrov leží.	
Průměrné roční srážky	
Poloha slunce v poledne o letním slunovratu	
Obtékající mořský proud (studený/teplý)	

4 b.

- 6) Zakroužkujte ty africké státy, kterými prochází pás Sahelu (jižní okraj Sahary kde poušť postupuje do savan a řídkých opadavých lesů).

- a) Súdán
- b) Zambie
- c) Burkina Faso
- d) Svazijsko
- e) Lesotho

- 7) V předchozím subtestu jsme se tě ptali na název vysychajícího jezera. Jistě jsi správně odpověděl(a), že jde o Aralské jezero. V atlase jej najdete již značně vyschlé a jeho původní rozsah můžete vymezit podle slaných bažin, které vyplňují jeho původní pánev, podle polohy „konců“ řek Amudarji a Syrdarj, které do něj kdysi ústili, a podle této mapky jezera z roku 1960. Zakroužkujte rozlohu Aralského jezera na začátku vysychání v roce 1960.

- a) 689 000 km²
- b) 68 900 km²
- c) 6 890 km²
- d) 689 km²
- e)

2 b.

- 8) V předchozím subtestu jsme se zabývali plovoucím ledem. Nyní zakroužkujte z následující nabídky ta souostroví nebo ostrovy, u kterých se s plovoucím ledem pravidelně setkáváme.

- a) Nová země
- b) Kerguleny
- c) Sv. Helena
- d) Tasmánie

4 b.

9) Jistě víte, že tropický deštný les se rozkládá okolo rovníku. Přesto na jednotlivých kontinentech nemusí být jeho rozložení kolem rovníku zcela pravidelné. Doplňte k následujícím popisům rozsahu tropického deštného lesa název kontinentu, pro který platí.

Plocha tropického deštného lesa na jižní polokouli rozsahem výrazně přesahuje tu, která je na severní.	
Tropický deštný les, který se zde nachází je výlučně na jižní polokouli.	
Ze všech kontinentů je na tomto kontinentě tropický deštný les rozložen v souvislé ploše nejpravidelněji kolem rovníku.	

3 b.

10) K následujícím přehradním nádržím napište úmoří oceánu, do kterého vtékají vody, které zadržují.

Samarská nádrž	
Vodní nádrž Sobradinho	
Vodní nádrž Liptovská Mara	
Vodní nádrž Lipno	

4 b.

11) Přečti si následující definici alochtonní řeky a rozhodni, který z nabízených veletoků je příkladem alchtonní řeky. (Pouze jedna odpověď je správná.)

Alochtonní řeka je ta, jejíž tok pramení a zpočátku protéká v území, jehož fyzicko-geografické (zejména klimatické) podmínky jsou zcela odlišné od podmínek oblasti, do které vtéká svou poslední částí a kde také ústí.

- a) Amazonka
- b) Mekong
- c) Mackenzie
- d) Nil

2 b.

12) Pracuje s mapou „Ochrana přírody“ v atlase a přiřaďte následující vzácné živočichy ke chráněným územím (národní park, památka UNESCO).

1. Zebra
2. Největší oblast výskytu korálů na světě
3. Varan

- a) Bělověžský prales
- b) Komodo
- c) Velký bariérový útes
- d) Ngorongoro

1	
2	
3	
X	

3 b.

Celkem dosaženo maximálně 44 b.

Název a adresa školy:

Kraj:

Jméno a příjmení:

Třída: Datum:

Práce s atlasem – autorské řešení

- 1) Zatím nejhlubším změřeným místem na Zemi je Mariánský příkop. Určete přibližně jeho zeměpisnou šířku a délku.

Zeměpisná šířka: **10° - 20° severní šířky**

Zeměpisná délka: **140° - 150° východní délky.**

Hodnocení: 2 body za zeměpisnou šířku, 2 body za zeměpisnou délku. Celkem 4 body. Tolerance v uvedeném intervalu. Pokud je správně číselný údaj, ale chybně určení severní/jižní nebo východní/západní, body neudělit. V případě záměny zeměpisné šířky a délky neudělit body žádné.

4 b.

- 2) Připomeňte si definici moře z předchozího subtestu a seřaďte moře od tohoto, které je z nabízených nejvíce a které nejméně uzavřené.

„Moře je část oceánu různým způsobem obklopená souší, která se od otevřeného oceánu liší specifickými vlastnostmi způsobenými podmínkami na blízké souši nebo omezenou souvislostí s oceánem.“

Arafurské moře - Rudé moře – Arabské moře - Žluté moře - Azovské moře

Nejvíce uzavřené

Nejméně uzavřené

Azovské moře - Rudé moře – Žluté moře – Arafurské moře - Arabské moře

Hodnocení: Za správné seřazení 2 body. Body přidělit jen za zcela správné seřazení.

2 b.

3) V předchozím subtestu jsme se tě ptali na názvy typů ústí řek do moře. Prozradíme ti správné řešení:

1. ÚSTÍ VE FJORDU:

Řeka tekoucí širokým ledovcem vyhloubeným údolím vtéká do úzkého a protáhlého mořského zálivu, který údolí řek zaplavuje.

2. ÚSTÍ V DELTĚ

Řeka na soutoku ukládá své sedimenty v typickém kuželovitém tvaru, který se směrem k moři rozšiřuje. Množství sedimentů způsobuje, že pevnina a tedy i ústí řeky postupuje do moře.

3. NÁLEVKOVITÉ (ESTUÁROVITÉ) ÚSTÍ

Mořská hladina se zvedá rychleji, než řeka postupuje svými sedimenty do moře. Hladina moře (zejména při přílivu) proniká hluboko proti směru říčního proudu; ústí řeky je zaplavováno mořskou vodou.

Nyní přiřaď k následujícím řekám typ jejich ústí. Každá z nabízených řek má ústí přiřaditelné k některému z uvedených typů, takže některé typy jsou zastoupeny vícekrát. Řešení zapiš do tabulky.

- a) Paraná
- b) Tuloma
- c) Mississippi
- d) Tocantins
- e) Mekong

1 FJORD	b)
2 DELTA	c) e)
3 NÁLEVKA	a) d)

Hodnocení: 1 bod za každé správně přiřazené ústí řeky k typu. Za špatné přiřazení bod neodečítat. Celkem 5 bodů.

5 b.

4) V předchozím subtestu jsi na fotografiích rozlišoval:

- 1. korálový ostrov
- 2. sopečný ostrov
- 3. kontinentální ostrov (geologicky náleží k přilehlé pevnině).

Nyní přiřaď následující ostrovy nebo souostroví k těmto typům. Řešení zapiš do tabulky.

- a) Madagaskar
- b) Maledivy
- c) Tenerife
- d) Havajské ostrovy
- e) Ostrovy Nan-ša (Spratlyho ostrovy)
- f) Cejlon

1 Korálový ostrov	b) e)
2 Sopečný ostrov	c) d)
3 Kontinentální ostrov	a) f)

Hodnocení: 1 bod za každé správně přiřazený ostrov k typu. Za špatné přiřazení bod neodečítat. Celkem 6 bodů.

6 b.

- 5) Kryštof Kolumbus přistál 12. října 1492 pravděpodobně na ostrově San Salvador (Watling). Doplňte do tabulky informace o prostředí, ve kterém přistál.

Dnešní název souostroví, ve kterém ostrov leží.	Bahamy
Průměrné roční srážky	1 000 – 2 000 mm
Poloha slunce v poledne o letním slunovratu	Téměř v nadhlavníku
Obtékající mořský proud (studený/teplý)	Teplý

Hodnocení: 1 bod za každou správně vyplněnou informaci. Celkem 4 body.

4 b.

- 6) Zakroužkujte ty africké státy, kterými prochází pás Sahelu (jižní okraj Sahary kde poušť postupuje do savan a řídkých opadavých lesů).

a) Súdán

b) Zambie

c) Burkina Faso

d) Svazijsko

e) Lesotho

Hodnocení: Za každé správné určení (zakroužkováno/nezakroužkováno) 1 bod, za špatné jeden bod odečíst, ale jen v rámci otázky, nelze udělit záporné body za celou otázku. Celkem 5 bodů.

5 b.

7) V předchozím subtestu jsme se tě ptali na název vysychajícího jezera. Jistě jsi správně odpověděl(a), že jde o Aralské jezero. V atlase jej najdete již značně vyschlé a jeho původní rozsah můžete vymezit podle slaných bažin, které vyplňují jeho původní pánev, podle polohy „konců“ řek Amudarji a Syrdarj, které do něj kdysi ústili, a podle této mapky jezera z roku 1960. Zakroužkujte rozlohu Aralského jezera na začátky vysychání v roce 1960.

- a) 689 000 km²
- b) 68 900 km²**
- c) 6 890 km²
- d) 689 km²
- e)

Hodnocení: 2 body za správnou odpověď.

2 b.

8) V předchozím subtestu jsme se zabývali plovoucím ledem. Nyní zakroužkujte z následující nabídky ta souostroví nebo ostrovy, u kterých se s plovoucím ledem pravidelně setkáváme.

- a) Nová země**
- b) Kerguleny**
- c) Sv. Helena
- d) Tasmánie
- e)

Hodnocení: Za každé správné určení (zakroužkováno/nezakroužkováno) 1 bod, za špatné jeden bod odečíst, ale jen v rámci otázky, nelze udělit záporné body za celou otázku. Celkem 4 body.

4 b.

9) Jistě víte, že tropický deštný les se rozkládá okolo rovníku. Přesto na jednotlivých kontinentech nemusí být jeho rozložení kolem rovníku zcela pravidelné. Doplňte k následujícím popisům rozsahu tropického deštného lesa název kontinentu, pro který platí.

Plocha tropického deštného lesa na jižní polokouli rozsahem výrazně přesahuje tu, která je na severní.	(Jižní) Amerika
Tropický deštný les, který se zde nachází je výlučně na jižní polokouli.	Austrálie
Ze všech kontinentů je na tomto kontinentě tropický deštný les rozložen v souvislé ploše nejpravidelněji kolem rovníku.	Afrika

Hodnocení: Za každý správně uvedený kontinent 1 bod. Celkem 3 body.

3 b.

10) K následujícím přehradním nádržím napište úmoří oceánu, do kterého vtékají vody, které zadržují.

Samarská nádrž	Žádné úmoří – nádrž leží v bezodtokové oblasti
Vodní nádrž Sobradinho	Tichý oceán
Vodní nádrž Liptovská Mara	Atlantský oceán
Vodní nádrž Lipno	Atlantský oceán

Hodnocení: Za každé správně uvedené úmoře vč. bezodtokové oblasti 1 bod. Celkem 4 body.

4 b.

11) Přečti si následující definici alochtonní řeky a rozhodni, který z nabízených veletoků je příkladem alochtonní řeky. (Pouze jedna odpověď je správná.)

Alochtonní řeka je ta, jejíž tok pramení a zpočátku protéká v území, jehož fyzicko-geografické (zejména klimatické) podmínky jsou zcela odlišné od podmínek oblasti, do které vtéká svou poslední částí a kde také ústí.

- a) Amazonka
- b) Mekong
- c) Mackenzie
- d) **Nil**

Hodnocení: 2 body za správnou odpověď.

2 b.

12) Pracuje s mapou „Ochrana přírody“ v atlase a přiřaďte následující vzácné živočichy ke chráněným územím (národní park, památka UNESCO).

- 1. Zebra
- 2. Největší oblast výskytu korálů na světě
- 3. Varan

- a) Bělověžský prales
- b) Komodo
- c) Velký bariérový útes
- d) Ngorongoro

1	d
2	c
3	b
X	a

Hodnocení: 1 bod za správně přiřazenou dvojici. Celkem 3 body. (Přiřazení k nulové možnosti nebodovat.)

3 b.

Celkem dosaženo maximálně 44 b.

Název a adresa školy:

Kraj:

Jméno a příjmení:

Třída: Datum:

Práce bez atlasu

1) K následujícím jevům, které můžeme pozorovat na oceáně, přiřadte jejich příčinu – zdroj síly, která jev vyvolává. Řešení запиš do tabulky.

1. Tsunami
 2. Vlnění (běžné) a mořský příboj
 3. Příliv a odliv
-
- a) Vítr
 - b) Uvolnění napětí a následný pohyb v litosféře
 - c) Rozdíl v teplotě a slanosti mořské vody
 - d) Gravitační působení Slunce a Měsíce

1	
2	
3	
X	

3 b.

2) Přečti si následující geografickou definici moře a zakroužkuj ta z následujících „moří“ na Zemi, která této definici neodpovídají.

„Moře je část oceánu různým způsobem obklopená souší, která se od otevřeného oceánu liší specifickými vlastnostmi způsobenými podmínkami na blízké souši nebo omezenou souvislostí s oceánem.“

- a) Černé moře
- b) Kaspické moře
- c) Rudé moře
- d) Mrtvé moře

4 b.

3) Ústí řeky do oceánu může mít mnoho podob. Přiřaď k následujícím typům ústí řek jejich odborné termíny. Řešení запиš do tabulky.

1. Řeka tekoucí širokým ledovcem vyhloubeným údolím vtéká do úzkého a protáhlého mořského zálivu, který údolí řeky zaplavuje.
2. Řeka na soutoku ukládá své sedimenty v typickém kuželovitém tvaru, který se směrem k moři rozšiřuje. Množství sedimentů způsobuje, že pevnina a tedy i ústí řeky postupuje do moře.

3. Mořská hladina se zvedá rychleji, než řeka postupuje svými sedimenty do moře. Hladina moře (zejména při přílivu) proniká hluboko proti směru říčního proudu; ústí řeky je zaplavováno mořskou vodou.

- a) Delta
- b) Estuárium (nálevkovité ústí)
- c) Fjord
- d) Kosou a limanem uzavřené ústí

1	
2	
3	
X	

3 b.

4) Jak jistě víš, ostrovy mohou vznikat různými způsoby. Přiřaď k šikmým leteckým snímkům ostrovů způsob jejich vzniku. Řešení zapiš do tabulky.

1.

2.

3.

- a) Ostrov sopečného původu – podmořský vulkán ční nad hladinu
- b) Kontinentální ostrov – ostrov je geologicky součástí blízké pevniny, kterou částečně zaplavil oceán
- c) Uměle vytvořený ostrov – v zemích s nedostatkem místa lidé navezou materiál do mělkého moře a vytvoří tak ostrov.
- d) Korálový atol – ostrov vzniká růstem a vrstvením schránek mořských polypů.

1	
2	
3	
X	

3 b.

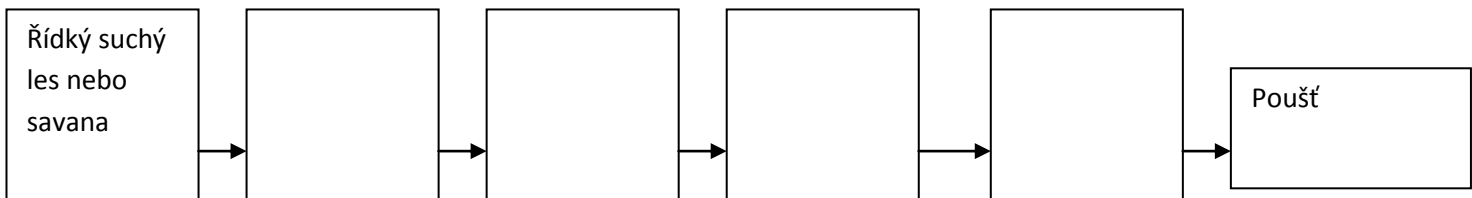
5) Kryštof Kolumbus na své objevitelské plavbě k břehům Ameriky využil na jejím nejdelším úseku od Kanárských ostrovů (cca 28° s.š. a 15° z.d.) k ostrovu San Salvador (cca 24°s.š. a 74° z.d.) jednoho typu větrů. Který to byl?

- a) Monzun
- b) Fén
- c) Mistral
- d) Pasát

2 b.

6) Na mnoha místech na Zemi dochází k rozšiřování pouští – tzv. dezertifikaci. Příčinou je často nevhodné počínání člověka v krajině. Seřaď následující kroky člověka, které vedou k přeměně řídkého suchého opadavého lesa nebo savany na poušť. Řešení zapiš do schématu.

1. Přejít od rostlinné výroby na živočišnou
2. Zvyšování početních stavů stád
3. Zvyšování rozlohy i intenzity rostlinné výroby
4. Zakládání polí vypalováním předchozího porostu

5 b.

7) Dezertifikaci nepadá za oběť jen souš, ale i vodní plochy. Jak se jmenuje jedno kdysi čtvrté největší jezero světa, které se již téměř celé přeměnilo v poušť?

Správná odpověď:

4 b.

8) Možná jsi slyšel(a) rčení „... to je jen pověstná špička ledovce“. Ten, kdo toto rčení použije, tím chce vyjádřit, že něčeho pozorujeme jen malou část, zatímco většina je naším zrakům skryta. Rčení naráží na způsob plování kusů ledu po mořské hladině, z nichž nad hladinu vyčnívá cca 15 % ledové kry. Vysvětli, co je příčinou toho, že většina ledové hmoty se noří pod mořskou hladinu a jen malá část vystupuje nad hladinu?

.....

.....

.....

.....

.....

5 b.

9) Zakroužkujte trojici států, kterým je společné, že ve všech se vyskytují tropické deštné lesy.

- a) Brazílie – Konžská demokratická republika (dříve Zair) – Indonésie
- b) Argentina – Republika Jižní Afrika – Japonsko
- c) Peru – Čad – Vietnam
- d) Bolívie – Angola – Indie

2 b.

10) K následujícím velkým přehradním nádržím světa přiřaďte veletok, který přehrazují. Řešení zapiš do tabulky.

- 1. Asuánská (Násirova) přehrada
- 2. Kariba
- 3. Itaipu

- a) Parana
- b) Volha
- c) Nil
- d) Zambezi

1	
2	
3	
X	

3 b.

11) Břehy řek jsou v našich zeměpisných šířkách přirozeně porostlé specifickou vegetací, která se svou skladbou poměrně zřetelně liší od okolní vegetace. Zakroužkuj ty ze stromů, které jsou typické pro příbřežní vegetaci České republiky.

- a) Vrba
- b) Smrk
- c) Olše
- d) Švestka
- e) Borovice

5 b.

12) Přiřaď k následujícím živočichům region jejich přirozeného výskytu. Řešení zapiš do tabulky.

1. Lama
2. Tučňák
3. Tukan
4. Medvěd lední
5. Orangutan

- a) Arktida
- b) Antarktida
- c) Andy
- d) Amazonie
- e) Velké Sudy (Indonésie)
- f) Konžská pánev

1	
2	
3	
4	
5	
X	

5 b.

Celkem dosaženo maximálně 44 b.

Název a adresa školy:

Kraj:

Jméno a příjmení:

Třída: Datum:

Práce bez atlasu – autorské řešení

1) K následujícím jevům, které můžeme pozorovat na oceáně, přiřadte jejich příčinu – zdroj síly, která jev vyvolává. Řešení запиš do tabulky.

1. Tsunami
 2. Vlnění (běžné) a mořský příboj
 3. Příliv a odliv
-
- a) Vítr
 - b) Uvolnění napětí a následný pohyb v litosféře
 - c) Rozdíl v teplotě a slanosti mořské vody
 - d) Gravitační působení Slunce a Měsíce

1	b
2	a
3	d
X	c

Hodnocení: 1 bod za správně přiřazenou dvojici. Celkem 3 body. (Přiřazení k nulové možnosti nebodovat.)

3 b.

2) Přečti si následující geografickou definici moře a zakroužkuj ta z následujících „moří“ na Zemi, která této definici neodpovídají.

„Moře je část oceánu různým způsobem obklopená souší, která se od otevřeného oceánu liší specifickými vlastnostmi způsobenými podmínkami na blízké souši nebo omezenou souvislostí s oceánem.“

- a) Černé moře
- b) Kaspické moře**
- c) Rudé moře
- d) Mrtvé moře**

Hodnocení: Za každé správné určení (zakroužkováno/nezakroužkováno) 1 bod, za špatné jeden bod odečíst, ale jen v rámci otázky, nelze udělit záporné body za celou otázku. Celkem 4 body.

4 b.

3) Ústí řeky do oceánu může mít mnoho podob. Přiřaď k následujícím typům ústí řek jejich odborné termíny. Řešení zapiš do tabulky.

1. Řeka tekoucí širokým ledovcem vyhloubeným údolím vtéká do úzkého a protáhlého mořského zálivu, který údolí řeky zaplavuje.
2. Řeka na soutoku ukládá své sedimenty v typickém kuželovitém tvaru, který se směrem k moři rozšiřuje. Množství sedimentů způsobuje, že pevnina a tedy i ústí řeky postupuje do moře.
3. Mořská hladina se zvedá rychleji, než řeka postupuje svými sedimenty do moře. Hladina moře (zejména při přílivu) proniká hluboko proti směru říčního proudu; ústí řeky je zaplavováno mořskou vodou.

- a) Delta
- b) Estuárium (nálevkovité ústí)
- c) Fjord
- d) Kosou a limanem uzavřené ústí

1	c
2	a
3	b
X	d

Hodnocení: 1 bod za správně přiřazenou dvojici. Celkem 3 body. (Přiřazení k nulové možnosti nebodovat.)

3 b.

4) Jak jistě víš, ostrovy mohou vznikat různými způsoby. Přiřaď k šikmým leteckým snímkům ostrovů způsob jejich vzniku. Řešení zapiš do tabulky.

1.

2.

3.

- a) Ostrov sopečného původu – podmořský vulkán ční nad hladinu
- b) Kontinentální ostrov – ostrov je geologicky součástí blízké pevniny, kterou částečně zaplavil oceán
- c) Uměle vytvořený ostrov – v zemích s nedostatkem místa lidé navezou materiál do mělkého moře a vytvoří tak ostrov.
- d) Korálový atol – ostrov vzniká růstem a vrstvením schránek mořských polypů.

1	<i>a</i>
2	<i>d</i>
3	<i>b</i>
X	<i>c</i>

Hodnocení: 1 bod za správně přiřazenou dvojici. Celkem 3 body. (Přiřazení k nulové možnosti nebodovat.)

3 b.

5) Kryštof Kolumbus na své objevitelské plavbě k břehům Ameriky využil na jejím nejdelším úseku od Kanárských ostrovů (cca 28° s.š. a 15° z.d.) k ostrovu San Salvador (cca 24°s.š. a 74° z.d.) jednoho typu větrů. Který to byl?

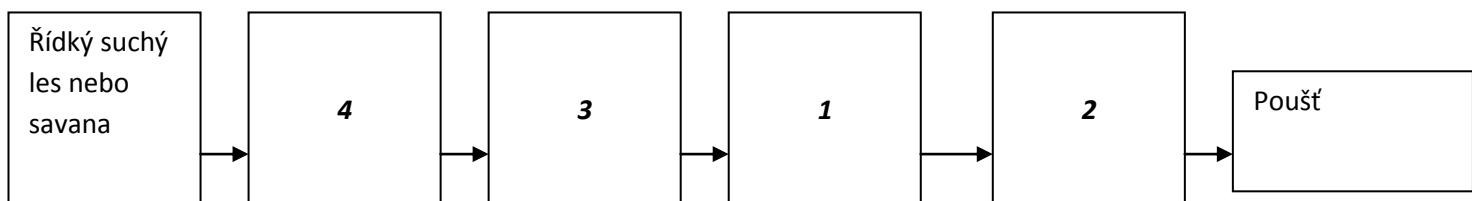
- a) Monzun
- b) Fén
- c) Mistral
- d) **Pasát**

Hodnocení: 2 body za správnou odpověď.

2 b.

6) Na mnoha místech na Zemi dochází k rozšiřování pouští – tzv. dezertifikaci. Příčinou je často nevhodné počínání člověka v krajině. Seřaď následující kroky člověka, které vedou k přeměně řídkého suchého opadavého lesa nebo savany na poušť. Řešení zapiš do schématu.

1. Přejít od rostlinné výroby na živočišnou
2. Zvyšování početních stavů stád
3. Zvyšování rozlohy i intenzity rostlinné výroby
4. Zakládání polí vypalováním předchozího porostu

Hodnocení: Za správné seřazení 5 bodů. Body přidělit jen za zcela správné seřazení.

5 b.

7) Dezertifikaci nepadá za oběť jen souš, ale i vodní plochy. Jak se jmenuje jedno kdysi čtvrté největší jezero světa, které se již téměř celé přeměnilo v poušť?

Správná odpověď: **Aralské jezero**

Hodnocení: 4 body za správnou odpověď.

4 b.

- 8) Možná jsi slyšel(a) rčení „... to je jen pověstná špička ledovce“. Ten, kdo toto rčení použije, tím chce vyjádřit, že něčeho pozorujeme jen malou část, zatímco většina je naším zrakům skryta. Rčení naráží na způsob plování kusů ledu po mořské hladině, z nichž nad hladinu vyčnívá cca 15 % ledové kry. Vysvětli, co je příčinou toho, že většina ledové hmoty se noří pod mořskou hladinu a jen malá část vystupuje nad hladinu?

Hustota vody v kapalném stavu je o trochu větší, než hustota ledu. Navíc hustotu mořské vody zvětšuje fakt, že je slaná, zatímco plovoucí led je většinou ze sladké vody a slaná voda je hustší než sladká.

Hodnocení: 3 body za odpověď správně poukazující na rozdílnou hustotu vody v kapalném a pevném skupenství, 2 body za poukaz na rozdílnou hustotu slané a sladké vody. Celkem 5 bodů.

5 b.

- 9) Zakroužkujte trojici států, kterým je společné, že ve všech se vyskytují tropické deštné lesy.

- a) **Brazílie – Konžská demokratická republika (dříve Zair) – Indonésie**
 b) Argentina – Republika Jižní Afrika – Japonsko
 c) Peru – Čad – Vietnam
 d) Bolívie – Angola – Indie

Hodnocení: 2 body za správnou odpověď.

2 b.

- 10) K následujícím velkým přehradním nádržím světa přiřaď veletok, který přehrazují. Řešení zapiš do tabulky.

1. Asuánská (Násirova) přehrada
 2. Kariba
 3. Itaipu

- a) Parana
 b) Volha
 c) Nil
 d) Zambezi

1	c
2	d
3	a
X	b

Hodnocení: 1 bod za správně přiřazenou dvojici. Celkem 3 body. (Přiřazení k nulové možnosti nebodovat.)

3 b.

11) Břehy řek jsou v našich zeměpisných šířkách přirozeně porostlé specifickou vegetací, která se svou skladbou poměrně zřetelně liší od okolní vegetace. Zakroužkuj ty ze stromů, které jsou typické pro příbřežní vegetaci České republiky.

- a) **Vrba**
- b) Smrk
- c) **Olše**
- d) Švestka
- e) Borovice

Hodnocení: Za každé správné určení 1 bod, za špatné jeden bod odečíst, ale jen v rámci otázky, nelze udělit záporné body za celou otázku. Celkem 5 bodů.

5 b.

12) Přiřaď k následujícím živočichům region jejich přirozeného výskytu. Řešení zapiš do tabulky.

- 1. Lama
- 2. Tučňák
- 3. Tukan
- 4. Medvěd lední
- 5. Orangutan

- a) Arktida
- b) Antarktida
- c) Andy
- d) Amazonie
- e) Velké Sundy (Indonésie)
- f) Konžská pánev

1	<i>c</i>
2	<i>b</i>
3	<i>d</i>
4	<i>a</i>
5	<i>e</i>
X	<i>f</i>

Hodnocení: 1 bod za správně přiřazenou dvojici. Celkem 5 bodů (Přiřazení k nulové možnosti nebodovat.)

5 b.

Celkem dosaženo maximálně 44 b.

Název a adresa školy:

Kraj:

Jméno a příjmení:

Třída: Datum:

Praktická část

Mapa (na konci) zachycuje část prostoru zvaného *Porta Bohemica – Česká brána*. Jde o soutěsku Labe mezi dvěma částmi (podcelky) Českého středohoří.

Mapa je orientována běžným způsobem – horním okrajem k severu.

- 1) Dominantou území je vrch Lovoš. Je označen jako místo dalekého výhledu na všechny světové strany. Přiřaď k následujícím objektům jejich azimuty, pod kterým jsou z vrcholku Lovoše patrné. Řešení zapiš do tabulky.

1. Camp PORTA
2. Kaple ve vesnici Oparno
3. Železniční stanice Malé Žernoseky

- a) 67°
- b) 195°
- c) 338°
- d) 90°

1. Camp PORTA	
2. Kaple v Oparně	
3. Žel. st. M. Žernoseky	
X	

3 b.

- 2) Jméno Lovoš najdeme na mapě dvakrát. Kromě vrcholku je to i název území (vyznačeného zvláštní hranicí) zahrnující vrchol Lovoše a Paněnské kameny. Toto území je:

- a) *Národní park*
- b) Maloplošné chráněné území (přírodní rezervace nebo Národní přírodní rezervace)
- c) *Obora pro chov divoké zvěře*
- d) *Vojenský výcvikový prostor*

3 b.

- 3) Největší řeka znázorněná na mapě je Labe. Podtrhni správný a škrtni chybný výrok o toku Labe v úseku zobrazeném na mapě, když víš, že pozorovatel z Lovoše vidí Ústí nad Labem přibližně na severu a Prahu na jihovýchodě.

- Labe teče v úseku zobrazeném na mapě z jihu na sever
- Labe teče v úseku zobrazeném na mapě ze severu na jih

1 b.

4) Jaký druh dopravy z Malých Žernosek do Velkých Žernosek má nejkratší možnou trasu?

Řešení:

1 b.

5) Na jakém břehu Milešovského potoka se nachází Císařský mlýn?

Řešení:

1 b.

6) Na jakou světovou stranu zaměřil fotograf na Lovoši objektiv, když pořizoval tento snímek?

Řešení:

1 b.

7) V popředí snímku vidíme kromě rybníku i kopec - vyvýšeninu, která se k rybníku pozvolna svažuje. Jak se jmenuje?

Ze snímku je patrné, že na tomto svahu se střídá dvojí porost. Rozlišení snímku neukazuje jaký. Čím je podle mapy porostlá vrcholová a čím úpatní část na snímku zobrazeného svahu kopce?

Vyvýšenina se nazývá:

Vrcholová část:

Úpatní část:

3 b.

- 8) Následující geografické objekty seřaď podle jejich nadmořské výšky od nejnižšího položeného po nejvyšší položený.

Železniční zastávka Oparno – Paněnské kameny – Hřiště v Malých Žernosekách - Císařský mlýn – Myslívna

.....

5 b.

- 9) Žernoseky dostaly ve středověku své jméno proto, že se v území zobrazeném na mapě těžily („sekaly“) mlýnské kameny („žernovy“). Stopy po těžbě místního kamene jsou v území patrné dodnes. Lokalizuj zakroužkováním v mapě a co nejlépe geograficky popiš místo, kde jsou v krajině patrné zbytky povrchové těžby.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5 b.

Celkem dosaženo maximálně 23 b.

Název a adresa školy:

Kraj:

Jméno a příjmení:

Třída: Datum:

Praktická část – autorské řešení

Mapa (na konci) zachycuje část prostoru zvaného Porta Bohemica – Česká brána. Jde o soutěsku Labe mezi dvěma částmi (podcelky) Českého středohoří.

Mapa je orientována běžným způsobem – horním okrajem k severu.

- 1) Dominantou území je vrch Lovoš. Je označen jako místo dalekého výhledu na všechny světové strany. Přiřaď k následujícím objektům jejich azimuty, pod kterým jsou z vrcholku Lovoše patrné. Řešení zapiš do tabulky.

1. Camp PORTA
2. Kaple ve vesnici Oparno
3. Železniční stanice Malé Žernoseky

- a) 67°
- b) 195°
- c) 338°
- d) 90°

1. Camp PORTA	d) 90°
2. Kaple v Oparně	c) 338°
3. Žel. st. M. Žernoseky	a) 67°
X	b) 195°

Hodnocení: Za každé správné přiřazení 1 bod, celkem 3 body. Přiřazení k nulové možnosti nebodovat.

3 b.

- 2) Jméno Lovoš najdeme na mapě dvakrát. Kromě vrcholku je to i název území (vyznačeného zvláštní hranicí) zahrnující vrchol Lovoše a Paněské kameny. Toto území je:

a) Národní park

b) Maloplošné chráněné území (přírodní rezervace nebo Národní přírodní rezervace)

c) Obora pro chov divoké zvěře

d) Vojenský výcvikový prostor

Hodnocení: 3 body.

3 b.

3) Největší řeka znázorněná na mapě je Labe. Podtrhni správný a škrtni chybný výrok o toku Labe v úseku zobrazeném na mapě, když víš, že pozorovatel z Lovoše vidí Ústí nad Labem přibližně na severu a Prahu na jihovýchodě.

- Labe teče v úseku zobrazeném na mapě z jihu na sever
- Labe teče v úseku zobrazeném na mapě ze severu na jih

Hodnocení: 1 bod za správnou odpověď.

1 b.

4) Jaký druh dopravy z Malých Žernosek do Velkých Žernosek má nejkratší možnou trasu?

Řešení: **Přívoz**

Hodnocení: 1 bod za správnou odpověď.

1 b.

5) Na jakém břehu Milešovského potoka se nachází Císařský mlýn?

Řešení: **Na pravém**

Hodnocení: 1 bod za správnou odpověď.

1 b.

6) Na jakou světovou stranu zamířil fotograf na Lovoši objektiv, když pořizoval tento snímek?

Řešení: **Na východ**

Hodnocení: 1 bod za správnou odpověď.

1 b.

7) V popředí snímku vidíme kromě rybníku i kopec - vyvýšeninu, která se k rybníku pozvolna svažuje. Jak se jmenuje?

Ze snímku je patrné, že na tomto svahu se střídá dvojí porost. Rozlišení snímku neukazuje jaký. Čím je podle mapy porostlá vrcholová a čím úpatní část na snímku zobrazeného svahu kopce?

Vyvýšenina se nazývá: **Třešňovka**

Vrcholová část: **les**

Úpatní část: **chmelnice**

Hodnocení: Za každou správně zjištěnou informaci 1bod. Celkem 3 body.

3 b.

- 8) Následující geografické objekty seřaď podle jejich nadmořské výšky od nejnižšího položeného po nejvyšší položený.

Železniční zastávka Oparno – Paněnské kameny – Hřiště v Malých Žernosekách - Císařský mlýn – Myslívna

Hřiště v Malých Žernosekách – Císařský mlýn – Železniční zastávka Oparno – Myslívna – Paněnské kameny

Hodnocení: 5 bodů. Body udělit je na zcela správné seřazení.

5 b.

- 9) Žernoseky dostaly ve středověku své jméno proto, že se v území zobrazeném na mapě těžily („sekaly“) mlýnské kameny („žernovy“). Stopy po těžbě místního kamene jsou v území patrné dodnes. Lokalizuj zakroužkováním v mapě a co nejlépe geograficky popiš místo, kde jsou v krajině patrné zbytky povrchové těžby.

Řešení: V severní části na mapě zobrazeného údolí v místě mezi částí obce Malé Žernoseky, která se táhne podél levého břehu Milešovského potoka a železnicí resp. silnicí vedoucí po levém břehu Labe. Zbytky povrchové těžby jsou patrné z topografických šraf, které znázorňují dvě odlučné stěny malých lomů. Dnes lomy obklopuje půlkruhově ze severu z větší části les, jižní část je odlesněna. Ze západu vede k hraně jednoho z lomů podélně zastavěná cesta. Místo je snadno přístupné zpevněnými cestami.

Hodnocení: 2 body za správné určení místa a 3 body za kvalitu geografického popisu podle uvážení hodnotitele. Celkem 5 bodů.

5 b.

Celkem dosaženo maximálně 23 b.

